

Palautteet hyvinvointisuunnitelmasta, 14 kpl, kaikki Loviisasta. 3 Kpl yhdistyksen laatimaa, 1 kpl nuorisovaltuustolta, 10 kpl yksittäisiltä kuntalaisilta

1) Jag är från Lovisa

För allas trevnad ordna med fler bussturer , det finns förorter som t.ex lö och söndag inte har en buss alls. Kör nya Valkomvägen , allt finns hållplatser och säkert också passagerare men bussen som går den vägen fattas , välfärd för all dem som bor i dessa områden , de har väntat länge nog nu .....

2) Olen Loviisasta

Miten vammaisten asiat huomioidaan, vai otetaanko ne huomioon jokaisessa omassa kategoriassa: lapset/nuoret, työkäiset, vanhukset?

3) Olen Loviisasta

Useissa osioissa riittävä konkretia puuttui, korulauseita vailla tarkempia toimenpidesuunnitelmia. Alustava toteutusaikataulu toimenpiteineen vuositasolla kuvaisi meille asukkaille johdon sitoutuneisuutta suunnitelman toteuttamiseen. Laaditut mittarit ovat pääosin vain kvantitatiivisia, laadulliset mittarit puuttuvat. Kehitystyössä pitäisi olla mukana myös asukkaiden/kyläyhteisöjen edustajia, ei vain kunnallispolitiikan toimijoita, kuten nyt

4) Jag är från Lovisa

Planen är genomtänkt och kommer att öka hälsa och välmående hos befolkningen. Och samtidigt sparas pengar. Förebyggande lönar sig! Fint att viktiga vardagsfrågor lyfts fram och kulturens och konstens välgörande inverkar har en egen plats.

5) Olen Loviisasta

Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on palvella kuntalaisia myös omaehtoisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Siksi on paikallaan, että nyt päätökseen menossa oleva asiakirja ja neljän vuoden suunnitelma on kuntalaisten kommentoitavissa, koska joka puolella haastetaan kuntalaisia aktiivisiksi osallistujiksi. Kun saa sanoa mielipiteensä ennen poliittista päätöksentekoa, on sekin edistystä. Tämä suunnitelma on oikeasti osa kunnan hyvinvointijohtamista , mutta pysytäänkö sen antamia tietoja käyttämään tehtäessä poliittisia päätöksiä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ? Paljon puhutaan tiedolla johtamisesta, mutta löytyykö sitä kunnista ? Hyvinvointiasiat kunnassa kuuluvat kaikille virkamiehille ja päätöksentekijöille kuntalaista unohtamatta !"

6) Olen Loviisasta

Laitohoitoa vähennetään/lopetetaan. läkkäät ovat mitä useammin kotihoidon piirissä. Sieltä ei kuitenkaan käytännössä saa tarpeeksi tukea, koska kaupunki yrittää itse hoitaa kaiken itse. Palveluseteleitä ei anneta helposti.

Kaikki vanhukset eivät halua asua yksin kotona vaan haluavat muiden seuraa. Eli jos heidän on pakko asua kotona, yksinäisyys heikentää heidän terveyttään. Pelkkä päivätoiminta ei välttämättä riitä tai siihen ei ole halua/voimia. Omavoimalähtöinen osallistuminen palvelutalossa on helpompaa ja turvallisuuden tunne paranee kun ihmisiä on tarvittaessa ympärillä.

Yhden kotona hoidettavan lisäksi on usein omahoitaja ja muu perhe, jotka ovat huolissaan vanhuksesta. Eli ei ole kyse pelkästään yhdestä hoidettavasta. Hidas ja epäselvä tuen saaminen vaikuttaa kaikkien läheisten jaksamiseen. Omahoitajien ja muun perheen tukeminen on erittäin tärkeää. Omahoitajat ovat usein itse yhtä iäkkäitä kuin hoidettava, mutta tällä hetkellä paremmassa kunnossa. Henkinen yksin jääminen esim. dementikon omahoitajana kotiin voi kuitenkin viedä terveyden. Työkäiset ovat

huolissaan vanhemmistaan ja se voi heijastua muun perheen vointiin ja työntekoon.

Hoitaminen on aina kokonaisuus, jossa tulee nähdä koko perhe, ei vain samassa osoitteessa asuvat. Turvallisuuden tunteen olemassaoloa pitää lisätä kaikilta osin. Tuen saaminen oikea-aikaisesti ja nopeasti on asia mihin pitää kiinnittää erityistä huomiota ja sen kehittäminen on erittäin tärkeää. Näin ajoissa saadut tukitoimet voivat auttaa jaksamaan kotona pidemmän aikaa ja hoidosta tulee myös kustannustehokasta.

7) Olen Loviisasta

Erittäin positiivista, että matalan kynnyksen palveluja ja yhden luukun periaatteita kehitetään :) Myös ehkäisevä toiminta on hyvin esillä ja siihen onkin hyvä panostaa. Ajoissa annettu tuki on aina edullisempaa. Ehkäisevän toiminnan ajattelutapa tulisi ottaa käyttöön joka sektorilla ja päätöksenteossa.

Miten olisi chat-tyyppinen yhteydenpito asukkaiden ja kunnan välillä? Helppo ja nopea. Esim. pienet yleisluontoiset kysymykset terveydenhuollolle (rokotukset, hoitopolku...), kulttuuritoimeen (aikataulut, ehdotukset..) , teiden huoltoon (turvallisuus, nopeus) jne.

8)

Läste igenom formuläret och konstaterade att man vill ha samarbete med Tredje sektorn. Svenska hörselskadade i Borgånejden hör antagligen till den. Vi har under detta år besökt Esplanad i Lovisa 2 ggr med rådgivning och apparatvård, hjälpt sammanlagt ca 70 pers, Strömfors 16, Pernå pensionärer 57, Liljendal 75 samt gjort ett antal hembesök. Allt detta gör vi regelbundet i föreningens regi, utan att få något bidrag från Lovisa stad. Vi har ca 80 medlemmar i Lovisanejden. Samarbete är viktigt, men vi anser att föreningen inte enbart kan vara den givande parten. Vi har stor kunskap och står gärna till förfogande, men vill också gärna få en liten ersättning för vårt arbete. Mvh Ella Björkman, ordförande, som avgår vid årsskiftet efter 20 år.

9)

Nuorisovaltuuston kommentti 09.11.2017:

Kommentti : Hyvinvointi suunnitelma

- Nuoria, joilla ei ole ongelmia ei ole juuri mitään osaa tekstissä.

- Positiivista oli, että kouluruokaa parannetaan. o Parannuksella voidaan saada parempaa hyvinvointia oppilaiden ja opiskelijoiden keskuudessa.

- Kehitettävää olisi ”perusnuorissa”
- Tiivistetään muiden ikäryhmien asialistaa ja jokaisella ikäryhmälle olisi jotain.
- Toivottaisiin nuorisoedustusta työ- ja kehitysryhmiin.
- Toivottaisiin kehitystä nuorisotyöhön. Ja erityisesti lisäystä nuoristyöntekijöiden määrään.
- kouluruoka kyselyjä 4 kertaa vuodessa
- Halutaan myös tuoda konkreettisesti esille, paljon koulujen ruokahävikki on.
- Pitäisi saada parannusta informaation kulkuun.
- On hyvä, että on otettu huomioon myös erityistarpeiset lapset.

10) Jag är från Lovisa

På sista sidan av välfärdsplanen, om seniorer, tycker jag att man inte kan säga att det är det ekonomiskt förmånligaste alternativet för alla, att alla skall få vårdas hemma så länge som möjligt. Det passar inte alla att man i fortsättningen satsar mest på hemvården. Eftersom man inte ändå anställer tillräckligt med hemvårdare, att de orkar sköta alla åldringar så bra som möjligt. Har egen erfarenhet av detta nära inpå. Det kan vara mest ekonomiskt för staden, men inte om man tänker på

hela helheten för välfärden i staden. Det bör i fortsättningen finnas tillräckligt av alla former av skötsel av åldringar. Såsom serviceboende, gruppboende, effektiverad hemvård, anstaltsvård osv.

11) Lausunto koskien Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan Hyvinvointisuunnitelmaa

Loviisan Puutarhayhdistys haluaa painottaa kunnan viherympäristön merkitystä kuntalaisten hyvinvointiin. Nykyään sen vaikutusta on tutkittu laajasti ja sen merkitys on kiistaton. Kuntien puisto-osastot ovat tässä avainasemassa. Puisto-osastojen resurssien tulee vastata tähän haasteeseen, niin henkilöstön määrän kuin käytettävissä olevien määrärahojen suhteen.

Gastroenterologian professori Martti Färkkilä totesi Helsingin Sanomien kirjoituksessaan torstaina 9. marraskuuta, että ”tulehdukselliset suolistotaudit lisääntyvät hämmästyttävän nopeasti erityisesti kaupunkituneissa ympäristöissä. Mitä steriilimpi ympäristö, sitä suurempi riski tulehduksellisiin suolistosairauksiin”.

Samaan aikaan Loviisassa ja muualla Suomessa joudutaan yhä useammin tekemisiin sisäilmaongelmista aiheutuvien terveysongelmien kanssa. Vaikuttaakin siltä, että kyse alkaa olla jo jonkinlaisesta kansantaudista, joka kohdistuu erityisesti nuoriin. Tämä kaikki tuntuu kielivän siitä, että kasvavien nuorten vastustuskyky on huolestuttavasti heikkenemässä. Voisiko putteellinen kosketus luontoon olla yksi osasy s tähän ilmiöön?

Mikä neuvoksi? Digiloikat pitenevät, ja hyvä niin, mutta unohtuuko samalla, että tarvitaan myös yhä pidempiä **luontoloikia** terveen tasapainon säilyttämiseksi?

Professori Färkkilä toteaa kirjoituksessaan edelleen, että ”kontakti esimerkiksi maaperäbakteereihin muokkaa suoliston mikrobistoa hyödylliseen suuntaan. – Koska suolistotautiin voi sairastua vasta viisi- tai kuusikymppisenä, kaupunkipuutarhuriksi ryhtyminen vaikka parikymppisenä saattaa vähentää sairastumisen riskiä”.

Tässä vielä yksi argumentti, joka korostaa kaikenlaisten luontokokemusten tärkeyttä kokonaisvaltaisen terveyden kehittämisessä ja elinikäisessä ylläpidossa.

Loviisan puutarhayhdistys haluaa tuoda oman vaatimattoman, mutta tuikitärkeän kannanottonsa tekeillä olevaan hyvinvointisuunnitelmaan ja esittää seuraavaa:

Nuorten sormet multa ja äkkiä! Kaikkien sormet, imeväisistä vaareihin! Jokaisella tulee olla oikeus osallistua viherympäristöstä nauttimiseen myös aktiivisena osapuolena ja tekijänä, edes jollakin tasolla.

Yhtenä tätä asiaa edistävänä käytännön esimerkkinä Loviisan puutarhayhdistys ehdottaakin, että esim. tulevana 'kasvukautena' Loviisan rantaniityn joutomaalohkolle perustettaisiin kaikkia kaupunkilaisia ilahduttava kukkaketo, jonka rakentamisessa/ylläpitämisessä myös nuoret saisivat olla mukana tekemässä ja oppimassa. Puutarhayhdistys lupaa osallistua omalla työpanoksellaan tällaiseen *luontoloikkaan* talkoohengessä.

Mitä enemmän tällaisia pieniä osallistavia hankkeita, sitä parempi meille kaikille!

Mens sana in corpore sano

Loviisan puutarhayhdistyksen puolesta Sisko Hallavainio

12)

Lausunto koskien ehdotusta Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteiseksi hyvinvointisuunnitelmaksi

On ilahduttavaa, että hyvinvointisuunnitelmassa ehkäisevä työ on otettu laajasti kehittämisaiheeksi. On hyvin tärkeää, että ennaltaehkäisevä ajattelutapa näkyy oikeasti Loviisan kaikessa käytännön päätöksenteossa lautakunnissa, valtuustossa ja hallituksessa.

On myös hyvä, että asukkaiden ja järjestöjen mielipiteet otetaan mukaan päätöksentekoon. Näin päätökset ovat oikeansuuntaisia ja palvelevat kuntalaisia. Erilaisten viestintäkanavien kehittäminen on tärkeää, jotta eri-ikäisten kuntalaisten ääni saadaan kuuluville ja asukkaiden aktiivisuus lisääntyy sekä helpottuu.

Olisi kuitenkin tärkeää, että lasten- ja nuorten osalta sairauksien ennaltaehkäisyyn kiinnitettäisiin vielä enemmän huomiota. Tietoa voisi levittää kouluihin (oppilaille, opettajille) eri sairauksien oireiden tunnistamisesta, ennaltaehkäisystä ja hoidosta esim. eri yhdistyksien avustuksella. Varhainen sairauksien (mm. hengityselinten, tuki- ja liikuntaelinten) diagnosointi on tärkeää. Esim. astman varhainen toteaminen ja oikea lääkitys on lapsen/nuoren hyvän elämänlaadun ja liikuntaan osallistumisen kannalta hyvin oleellista.

Loviisan Seudun Hengitysyhdistys ry

13) Lausunto koskien ehdotusta Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteiseksi hyvinvointisuunnitelmaksi

Olemme kiitollisia mahdollisuudesta vaikuttaa kunnan terveyttä ja hyvinvointia koskevaan suunnitteluun antamalla lausunnon kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta. Tällä tavoin järjestökenttä saadaan kattavammin mukaan valmistelutyöhön.

Pidetään hyvänä asiana, että kolmas sektori on ollut edustettuna hyvinvointityöryhmässä jatkuvan valmisteluprosessin aikana. Näin ollen hyvinvointisuunnitelmaan syntyy myös omistajuutta, mikä edesauttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Ehdotettu hyvinvointisuunnitelma on laaja ja siinä otetaan kattavasti huomioon kuntien eri asukasryhmät elämänkaarimallin mukaan. Kolmannen sektorin rooli on huomioitu suunnitelman useassa eri kohdassa. On tärkeää, että yhteistyö yhdistysten ja vapaaehtoistyön kanssa on tiivis, ja että kolmannen sektorin tuntemus ja kokemus otetaan huomioon ja hyödynnetään vaikuttavana osana hyvinvointityötä. Esimerkiksi ikääntyneiden määrän kasvu merkitsee vääjäämättä palvelutarpeen kasvua, vaikka ikääntyneiden toimintakyky onkin selkeästi parantunut. Kolmannen sektorin rooli ja merkitys kasvaa

tulevaisuudessa ennaltaehkäisevien hyvinvointipalvelujen järjestämisessä yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Kansansairauksien ennaltaehkäisy on mainittu vain työikäisten osiossa. Se on kuitenkin toimintaa, joka kannattaa huomioida lapsista vanhuksiin, sillä usein sairaudet seuraavat toisiaan ja vaikuttavat toisiinsa. Esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinten sairaudet altistavat mm. sydän- ja verenkiertoelimien sairauksiin ja mielenterveysongelmiin.

Loviisan Järjestöt ry – Lovisa Föreningar rf
Arbetets Vänner i Lovisa rf
Loviisan Reumayhdistys ry
Loviisan Seudun Diabetesyhdistys ry
Loviisan Seudun Hengitysyhdistys ry
Loviisan Seudun Invalidit ry
Loviisan Seudun Karjala-Seura ry
Lovisanejdens svenska cancerförening rf
Suomen Nivelyhdistys ry, Loviisan nivelpiiri
OA

14) Jag är från Lovisa

Välfärdsplanen är annars helt okay förutom åtgärdsplanen att ytterligare, ifrån nuläget, kunna minska vårdplatserna inom effektiverat serviceboende.

Minnesproblem, fysiska problem och otrygghet är faktorer som gör att åldringarna inte heller framledes kan förbli boende i sina egna hem i större utsträckning än i dagsläge.

Med kännedom om situationen för personalen inom hemvård och i de olika vårdhemmen påpekar jag att ansträngningarna att få vården så billig och effektiv som möjligt nu drivits till sin spets. Personalen utnyttjas till bristningsgränsen. Går det längre kan man inte heller tala om god vård för åldringarna. Beslutfattarna borde själva pröva på att gå med i vårdarbetet.

Sluta upp och minska på platserna inom de olika serviceboendeformerna. I annat fall får staden finna sig i att subventionera åldringarnas vård i de nya privata servicehemmen.

Tyvärr har spar- och effektivitetsansträngarna gjort att också skolor och barndagvård är i samma dilemma.